

מה בדף ירושלמי

לע"נ הגה"צ רבי אברהם מרדכי

בן ר' יוסף כהן צוק"ל
הערות
והצעות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

שינוי הדף ירושלמי בדרך קצרה גליון 134 פרשת בהעלותך תשפ"ה

ירושלמי פסחים טו-כא

אך יש לומר שכאן נחלקו שר' יוחנן חשש להערמה ור"ל לא חשש להערמה והנ"מ הוא באופן שנפלה עליו מפולת שאין כאן חשש הערמה ואם נאמר שר' יוחנן סבר כר' יוסי הוא נאסר בחמץ הזה, ולכונ"ע גר שמת וישראל בזבזו את נכסיו אחר פסח מותר כיון שהוא היה הפקר ולא היה ברשות הבעלים כלל.

שינוי בגיטין שעבד שרבו עשאו אפותקי לאחרים לגבייה והוא שיחרר את העבד משורת הדין העבד לא חייב אך מפני תיקון העולם כופים את רבו לעשות אותו בן חורין והוא כותב לו שטר על דמיו ורשב"ג אומר שהעבד לא כותב אלא מי ששיחרר כותב ורב אומר שרבו ראשון ורבו אחרון משחררים אותו ר' יוחנן אומר שרק רבו ראשון משחרר אותו, ור' חגי שאל לפני ר' יוסה שמשנתינו חולקת על רב,

דף יז ששינוי שאם ישראל הלוח לגוי והוא משכן לו את חמצו הוא מותר בהנאה אחרי פסח ואם נאמר שהוא ברשות ישראל מדוע הוא מותר אחר הפסח ור' יודן אומר שרב סובר שלגבי שחרור הוא קל יותר שהוא נקרא ברשותו כמו ששינוי שאם עשה את עבדו אפותקי אם מכרו אינו מכור אך אם שחררו הוא משוחרר, ויש ראייה לר' יוחנן מדברי רשב"ג אינו כתב אלא משחרר ולרב לא צריך לשחרר, אך קשה הרי אם אחד מכר שדה משועבדת ודאי הבעל חוב יכול לטרוף ומדוע חל השחרור, ור' אבהו אמר שר' יוחנן פתח לנו פתח מאיר כאורה שלא מצאנו שעבד שהשתחרר ישתעבד שוב, אך קשה א"כ מדוע הוא כותב לו שטר על דמיו אמר ר' אילא עדיף שיאמר לו תן לי מאתיים זוז שיש לי בידך ולא יאמר לו רבו עבדי אתה, ורבנן מקסרין אמרו בשם ר' נסא שרשב"ג שקנס לשחרר סובר כר"מ שקנס בשטר שיש בו ריבית שאינו גובה גם את הקרן ולחכמים גובה את הקרן ולא את הריבית. **רשב"ג** ביאר בחמץ שנפלה עליו מפולת שהכלב אינו יכול לחפש אחריו וביאר רב אבון בשם ר' יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק שזה ג' טפחים.

הלכה ג משנה מי שאכל תרומת חמץ בפסח בשוגג ישלם קרן וחומש ובמזיד פטור מתשלומין ומדמי עצים. **גמרא** שנו בברייתא שר"ש בן אלעזר אמר בשם ר"ש בן יהוצדק שהמשנה מדבת שהוא הפריש את התרומה בעודה מצה ואח"כ היא החמיצה אבל אם הפריש שכסבר היתה חמץ אינו חייב חומש כיון שלא חלה עליה שם תרומה, אם הפריש מצה על חמץ אמר ר' זירא שתרומה שלא מתירה את השיריים לאכילה אינה תרומה, ואם הפריש חמץ על מצה אמר ר' זירא שגם אם הפריש עליה לא חל תרומה זה לא חל גם על המצה, אם גלגל עיסה בשיעור ד' רבעים וגלגל עוד עיסה פחות משיעור ועירבם יחד אם התרו בו משום טבל אינו לוקה ואם התרו בו משום חמץ בפסח הוא לוקה שאיסור חמץ חל על איסור קל טבל ואיסור טבל חל על חמץ ואם עירבם ואח"כ הם החמיצו לוקה אם התרו בו משום טבל כיון שהתחייב בחלה קודם שהחמיץ וכן אם התרו בו משום חמץ לוקה שאיסור חמור חל על איסור קל ואיסור קל לא חל על איסור חמור. **אם עשה כרי** והשתחוה לו ומירח אותו ואחר כך אכלו אינו לוקה עליו משום טבל אלא רק משום ע"ז שאיסור טבל הקל לא חל על איסור ע"ז ואם מירחו ואח"כ השתחוה לו לוקה בו משום טבל שכבר חל עליו ולוקה גם משום ע"ז.

ר' בון בר חייא מסתפק באוכל תרומת חמץ בפסח למי משלם, **דף יח** וזה תלוי במחלוקת ר' יוחנן ור"ל בגזול תרומה מאבי אמו כהן שר' יוחנן אמר שמשלם לשבט ור"ל אמר שמשלם לעצמו ואמר ר' מנא לפני ר' יוסה שר"ל יודה לר' יוחנן שאת החומש ישלם לשבט ור' יוסי בן ר' בון אמר בשם ר' אחא שגם על החומש נחלקו.

ר' יוסה מסתפק בנהנה מהקדש פחות משה פרוטה אם חייב ואמר לו שיש להוכיח ממה שדרשו מהפסוק ואת אשר חטא מן הקודש ישלם למעט פחות משה פרוטה ויש מי ששנה שמרבים שגם פחות משה פרוטה ישלם, ומי שמיטה פחות משה פרוטה היינו לקרבן מעילה ומי שריבה היינו לתשלומים, שחייב גם פחות משה פרוטה ואם נאמר שבהקדש ריבו לשלם פחות משה פרוטה א"כ יש לומר שגם בתרומת חמץ ישלם למרות שחמץ בפסח אין בו שוה פרוטה, ואמרו החכמים לר' יוסה שכן מוכח ממשנתינו שהאוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש ובמזיד פטור מתשלומין ומדמי עצים ור' יוסי דחה שבחמץ אינו יכול להשלים אך בפחות משה פרוטה יכול להשלים עליה, ובאופן שהוא שוגג לגבי תרומה והוא מזיד בחמץ, או שהוא שוגג בתרומה ומזיד לענין נזיר ששתה יין של תרומה או שוגג בתרומה והוא מזיד לענין אכילה ביו"כ אם נאמר שאין פטור של קם ליה בדרבה מיניה כיון שהם איסורים שונים של כזית ותרומה שזה דין ממון ומובן שחייב משום שני דברים, ואם נאמר שזה נקרא ענין אחד לר' יוחנן לוקה ואינו משלם שחייבים רק משום רשעה אחת ולר"ל משלם ואינו לוקה שהתורה רבתה שוגג לתשלומין.

הלכה ד משנה בדברים אלו אדם יוצא בפסח חובת מצה: חטים שעורים כוסמין שבולת שועל ושיפון, ויוצא בדמאי ומעשר ראשון שנטלה תרומתו

דף טו רבי לומד מהפסוק תשביטו שאור מבתיכם שהוא ביעור כדי שלא יעבור בכל יראה ובל ימצא והיינו בשריפה.

ר' ירמיה מסתפק בפטר חמור שהמית אם מיתתו בעריפה או בסקילה. **ר' בנימין** בר לוי שאל מה הדין בחלות תודה שהגיע זמן ביעורן ונעשו נותר אם יבערם בכל דבר כדין חמץ בזמן ביעורו או בשריפה.

הלכה ב משנה חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר בהנאה וחמץ של ישראל שעבר עליו הפסח אסור בהנאה שכתוב לא יראה לך, נכרי שהלוח לישאל והוא משכן לו את החמץ ועבר עליו הפסח מותר בהנאה וישראל שהלוח לנכרי והוא משכן לו חמץ ועבר עליו הפסח אסור, בהנאה, חמץ שנפלה עליו מפולת הוא כמבוער ורשב"ג אומר שהשיעור הוא שהכלב לא יכול לחפש אחריו. **גמרא** משמע שגם חמץ של נכרי אסור באכילה אחר פסח והמשנה מדברת במקם שלא נהגו לאכול פת גוים אך במקום שנהגו לאכול פת גוים מותר גם לאכול את החמץ של הנכרי, וחמץ של נכרי בתוך פסח ר' ירמיה מתיר בהנאה ור' יוסי אסר בהנאה והקשה רב יוסה ממה ששינוי לא ישכיר ישראל את בהמתו לגוי להעביר בה חמץ, ויש לומר שמדובר שהוא בא עם הגוי ואסור מפני מראית העין, וכן מה ששינוי לא ישכיר את ספינתו לגוי להעביר בה חמץ יש לומר שמדובר בבא עמו, אך קשה ממה ששינוי לא ישכיר לגוי את ביתו להניח בו חמץ ואין לבאר שהוא דר עמו א"כ מוכח שחמץ של נכרי בפסח אסור בהנאה.

אם גגו של הגוי היה סמוך לגגו של ישאל והתגלגל חמצו של הגוי יכול לדחף אותו בקנה ואם הוא שבת או יו"ט אמר רב שיכפה עליו כלי. **רב אומר** שצריך לומר כל חמץ שיש לי בביתי ואיני יודע בו יבטל. **עוד אמר רב** שיכיר קודם הבדיקה אשר קדשנו במצותיו וציונו על מצות ביעור חמץ.

רב אומר שמי שטח את ביתו בחמץ צריך לבערו, ושנו בשם ר"ש בן אלעזר שאם עשה בצק לקורה הוא בטל, וניתן לבאר שרב חלק על ר"ש בן אלעזר או שיש לומר שקורה מאוסה וגם לרב אינו חייב לבערה. **אם ישראל** וגוי היו בספינה ויש חמץ ביד ישראל יכול למכרו לגוי או לתת לו במתנה ולקנות ממנו אחרי פסח ובתנאי שהמתנה תהיה מתנה גמורה. **ישראל** יכול לומר לגוי עד שאתה קונה מעט חמץ במנה קנה לך יותר במאתיים, עד שאתה קונה מגוי קנה ממני שמה אצטרך ואקנה ממך אחרי פסח.

מי שמשכיר בית לחבירו המשכיר צריך לבער ומשנכנס לתוכו השוכר הוא יבער ואמר ר"ש שדוקא כשמסר לו את המפתח ואם עדיין לא מסר לו את המפתח על המשכיר לבער, ור' יודה בן פזי שאל מה הדין אם מסר לו את המפתח ור' זכריה חתנו של ר' לוי אמר שנחלקו בזה ר"ש וחכמים ששינוי מי שמסר מפתח לעם הארץ הבית טהור כי הוא מסר לו רק שמירת המפתח ור"ש מטמא כאילו הוא נתן לו זכות להכנס וכן לגבי בדיקת חמץ. **אם גוי** נכנס לרשות ישראל עם חמץ בידו אינו צריך לבערו ואם הפקידו אצלו צריך לבערו ואם יחד לו בית אינו צריך לבער ואם לא ביער ר' יונה התיר אחרי פסח ור' יוסה אסר כיון שהישראל עבר עליו ולא ביערו. **ר' יהודה** סובר שאם עבר על החמץ בלא יראה הוא נאסר גם לאחר פסח ששינוי האוכל חמץ אחר ששעות או חמץ שעבר עליו הפסח הוא בלאו ולא בכרת.

דף טז ור"ש אומר שמה שאין בו כרת אין בו לאו ור"ש מודה שהוא אסור ר' ירמיה אמר שהוא אסור מהתורה ור' יונה ור' יוסה אמרו שאיסור מדרבנן, ר' יהודה למד מהפסוק לא יאכל חמץ, היום ולא מדובר בתוך המועד שהרי נאמר לא תאכל עליו חמץ אלא מדובר לאחר המועד, ור"ש למד מהפסוק כדברי ר' בון בר חייא שהוא סבר כר' יוסי הגלילי שפסח מצרים נהג רק יום אחד כתוב לא יאכל חמץ, היום.

יש מי שלמד מהפסוק לא יראה לך שלך אינך רואה אך אתה רואה של גבוה ויש מי שאסר גם בשל גבוה ומי שמתיר בשל גבוה היינו שהקדישו קודם ביעורו ומי שאסר של גבוה מדובר שהקדישו לאחר זמן ביעורו שאינו ברשותו להקדישו, ור' בון בר חייא אמר לפני ר' זירא שמי ששנה שעובר בשל גבוה מדובר בקדשים שחייב באחריותם וכו"ש שהם כממונו.

יש מי ששנה לא יראה לך אבל אתה רואה בפלטיא והיינו כשהפקירו קודם זמן הביעור ויש מי ששנה שאסור לראות בפלטיא והיינו שהפקירו אחר זמן ביעורו שלא חל ההפקר.

ר' יוחנן אומר שאם הפקיר את החמץ ביו"ג הוא אסור אחר הפסח ור"ל מתיר לאחר פסח, והקשה ר' יוחנן הרי כל חמץ נאסר משש שעות ומעלה והוא נחשב כאינו שלו והוא נאסר באיסור גם אחר פסח, אמר לו ר"ל ששם זה לא ברשותו בגלל האיסור ולא בגלל שהוא הוציא אותו מרשותו אך בהפקר מלכתחילה כבר אינו שלו בפסח, ואמר ר' יוסה לר' פינחס זכור אתה שהיינו אומרים שר' יוחנן סובר כר' יוסי במדיר את חבירו ואין לו מה לאכול ומניח על הסלע ומפקירו וחבירו אסור בזה ור"ל סובר כר"מ שחבירו מותר לזכות

ומעשר שני והקדש שנפדו וכהנים יוצאים בחלה ובתרומה אך לא יוצא בטבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו, וחלות תודה ורקיני נזיר אם עשאו לעצמו לא יוצא בהם ואם עשאו למכור בשוק יוצא בהם ידי מצה. **גמרא** נאמר והיה באכלכם מלחם הארץ תרומה לה' והיינו אומרים שכל הדברים חייבים בחלה ונאמר מלחם ולא כל ללחם למעט ולמדו חז"ל ששעורים ושאר מינים לומדים מהפסוק ראשית עריסותיכם לרבות את הכל ור' יוסה שנה בשם ר"ש או ר' ישמעאל ור' יונה אמר שם ר' זירא בשם ר"ל בשם ר' ישמעאל ור' מנא אמר שהוא הלך לקסרין ושמע שר' אחווא בר זעירא אמר בשם אביו שאמר בשם ר' ישמעאל שנאמר לחם בפסח ונאמר לחם בחלה כמו שבפסח הוא דבר שבא לידי מצה וחמץ כך לגבי חלה ומצאו שרק חמשת המינים הנ"ל באים לידי חמץ ושאר הדברים לא באים לחימוץ אלא לידי סירחון.

ר' יוחנן בן גוריון אומר שקרמית חייבת בחלה שהוא סובר שהיא באה לידי מצה וחמץ, ורבנן סוברים שהיא לא באה לידי מצה וחמץ, ויש להקשות שיבדקוה ויש לומר שהם חולקים על עיקר הבדיקה,

דף יט שר' יוחנן בן גוריון אמר שבדקוה ומצאו שהיא באה לידי מצה וחמץ ורבנן אומרים שבדקו ומצאו שהיא לא באה לידי מצה וחמץ.

שנינו בתרומות שאם ריסק תפוח של תרומה ונתן אותו לתוך עיסה והוא חמץ אותה היא אסורה, ואם נפלו שעורים לתוך בור מים אף שהבאישו מימיו הם מותרים, ושנו בברייתא שר' יוסי מתיר בתפוח שחמץ עיסה, ור' אחא בשם ר' אבהו בשם ר' יוסי בן ר' חנינא אמר שנחלקו בחימוץ במימיו אך אם חמץ בגופו לכו"ע מותר, ור' יוסי לשיטתו שמותר לעטוף ביצה בשבת בסודרים ורתחים מהחמה שאינו בישול גמור שאסרה תורה וגם כאן החימוץ של תפוח אינו חימוץ גמור.

שנו בברייתא שאם טמן תאינה פגה בתבן או שטמן חררה בגחלים אם מקצת העלים מגולים יכול ליטול אותם בשבת למרות שהוא מזיז את העפר כי הוא טלול מהצד, ואם לא אסור.

כהנים יוצאים בחלה ותרומה וכן ישראל במעשר שני שכתוב **תאכלו מצות ריבה כל מצה** לומר שיצאו בכיכורים שכתוב **בכל מושבותיכם** והיינו מצה שנאכלת בכל מושבות למעט ביכורים שלא נאכלים בכל מושבות ומעשר שני ראוי להפדות ולהאכל בכל מקום, ור' בון בא חייא שאל שא"כ מה שנקנה בכסף מעשר שנפדה ולדעת ר' יהודה קוברים אותו ואמרו לר' יהודה שאם מעשר שני עצמו שנטמא נפדה כ"ש הלקוח בכסף מעשר שנטמא שיפדה, ואמר ר' יהודה שלמעשר שני יש פדיון בריחוק מקום כשהוא טהור אך הלקוח בכסף מעשר אינו נפדה בכל מקום וא"כ לא יצאו בו לר' יהודה, ור"ל אמר שא"כ בחלת עיסת מעשר שני בירושלים לא יוצא כיון שהיא לא ראוייה להפדות ולהאכל בכל מקום, אין לומר שיצאו בחלות תודה ורקיני נזיר שכתוב **שבעת ימים מצות תאכלו** שרק מצה הנאכלת כל שבעה יוצא בה למעט אלו שנאכלים רק ליום ולילה, ור' יונה אמר בשם ר"ל שלא מיעטו חלות תודה ורקיני נזיר ממה שהם לא נאכלים בכל מקום כי הם נאכלו בכל א"י כשבאו לנוב וגבעון, ור' יוסה אמר בשם ר"ל בנוסח אחר שיש ללמוד מכאן שחלות תודה ורקיני נזיר נאכלים בכל ערי ישראל לכן לא מיעטו אותם מבכל מושבותיכם, אך מובן ששנו חלות תודה שקרבו בנוב וגבעון אך קרבן נזיר לא קרב שם כיון שהוא חובה ור' בון בר כהנא אומר שמדובר באופן שהקריבו את חטאת הנזיר בשילה והיא חרבה ואח"כ הוא בא להקריב את עולתו ושלמיו בנוב, ור' חנניה ור' עזרא שאלו לפני ר' מנא שרבי אמר בשם ר' יוסי ששלמי חגיגה שבאים בבמה כשרים אך הם לא עלו לבעלים לשם חובה וזה ודאי כר' יהודה שסובר שחטאת ופסח ליחיד קרבו בבמה גדולה ולא בבמה קטנה, וכדעת ר"ש שמאחר שזוקק אחד מדמי הקרבות של הנזיר הוא כבר מותר בשתיית יין ולהטאות למתים.

ר' סימון אומר בשם ריב"ל שהכזית מצה שיוצא בה ידי חובה בפסח,

דף כ צריכה להיות בלי משקים חוץ ממים ור' ירמיה אמר שזה רק לכתחילה אך בדיעבד אם לשם גס שאר משקים יוצא ידי חובה, ור' יודא בן פזי אומר שזה מעכב גם בדיעבד, ור' בון שאל ממה ששנינו שיוצא ידי חובה בחלות תודה והרי יש בהם משקים ואמר ר' יוסה שיש רק רביעית אחת של שמן שמתחלקת בשיעור גדול של חלות וכמה מינים, אך יש להוכיח ממה ששנינו שלא נאמר שיצא ברבוכה ולומדים מהפסוק **ושמרתם את המצות** דוקא מצה שצריכה שימור ולמעט רבוכה שאין בה מים שאינה צריכה שימור ומשמע שאם היתה צריכה שימור יצאים בה, ועוד שנינו שיוצאים במצה מתובלת ואף שאין בה טעם דגן ודוקא כשרובה דגן וסברו לומר שמתובלת מדובר גם במשקים, ויש לדחות שהיא מתובלת בשומשומין או אגוזים, אך יש להוכיח ממה ששנינו שלא נאמר שלא יוצאים רק בפת הדראה שהיא סובין כמשמעות **לחם עוני** ומנין שיוצא גם במצה של סולת כשל שלמה שכתוב **תאכלו מצות ריבה ומלחם עוני** ממעטים סורסין שהיא מטוגנת בשמן וחלת המסרת שחלוטה בדבש ואשישה שהיא פת גדולה וא"כ לא יוצאים במצה עשירה, ויוצאים במצה עבה עד טפח כלחם הפנים, ויוצאים במצה נא אף שלא נאפתה לגמרי שהיא נפרסת ולא נמשכים ממנה חוטים חוטים.

מצה ישנה שנאפתה קודם לל' יום מפסח לכאורה זה תלוי במחלוקת ב"ש וב"ה אם יוצא בסוכה ישנה, ואמר ר' יוסי שלכו"ע הא פסולה שאם לא עשאה לשם פסח הוא לא דקדק בה כראוי.

יוצאים בסריקים בין מצויירים ובין שאינם מצויירים ואף שאמרו שלא עושים סריקים מצויירים בפסח, ושנו בברייתא שבייתוס בן זונין שאל את ר"ג וחכמים ביבנה אם יכול לעשות סריקים מצויירים בפסח ואמרו לו שאסור כי האשה שוהה בהם והם באים לידי חימוץ אמר להם א"כ ניתן לעשותם מהר בדפוס אמרו לו א"כ יאמרו שכל הסריקים אסורים וסריקי בייתוס מותרים, ושנו שר' יוסה אמר שעושים סריקים מצויירים אם הם דקים כרקינים אך לא אם הם עבים כגלוסקאות.

הלכה ה' משנה בירקות אלו יוצאים חובת מרור: חזרת עולשין תמכא חרחבינה ומרור, ויוצאים בהם בין לחים ובין יבשים ובין כמושים אך לא בכבושים ומבושלים, וכולם מצטרפים לכזית ויוצאים בקלח שלהם ובדמאי ומעשר ראשון שנטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו. **גמרא** חזרת היא הנקרא חסה, עולשים הוא טרוקסימון, תמכה הוא גנגידין, חרחבינה פירש ר' יוסה בן ר' בון בשם יוסי שהוא הנקרא חלי, ומרור הוא ירק מר שפניו מכסיפים ויש לו שרף, והקשו שחזרת היא מתוקה ור' חייא אמר בשם ר' הושעיא שזה תלוי בחזרת עצמה שתחלתה מתוקה ואח"כ היא מרה כך עשו המצרים לאבותינו בתחילה אמר פרעה **במיטב הארץ הושב את אביך ואחייך** ואח"כ **וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ולבנים**.

יש ברייתא ששנו שלא יוצאים בכמושים ואמר רב חסדא שבקלח יוצאים גם כמושים אך בעלים אינו יוצא בכמושים.

ר' חייא בר בא אמר בשם ר' יוחנן שעל זית כבוש מברך בורא פרי העץ, ור' בנימין בר יפת אמר בשם ר' יוחנן של ירק שלוק מברך שהכל, ור' שמואל בר רב יצחק הוכיח ממשנתנו שלא יוצאים במרור בכבושים ושולקים ואם נאמר שהם בעין א"כ מדוע אינו יוצא בהם ואמר ר' זירא מי שומע יותר מר' יוחנן ר' חייא בר בא או ר' בנימין ודאי ר' חייא ועוד יש להוכיח ממה שרואים שהחכמים אכלו בסעודת הבראה תורמוסים מבושלים וברכו עליהם בורא פרי האדמה, אך את הראיה ממשנתנו ניתן לדחות שהתורה אמרה **מרורים**, **דף כא** ובמרור שבושל בטלה מרירותו, ור' יוסי בן ר' בון מחלק שזית שאין הדרך לאכלו חי א"כ גם בכבוש הוא נקרא בעין אך שאר ירק ששלקו הוא משתנה לכן יברך עליו שהכל.

הלכה ו' משנה אין לשרות מורסן לתרנגולים אך יכול לחלוט אותו, אשה לא תשרה מורסן שרוצה לקחת למרחץ אך היא יכול לשוף אותו על בשרה יבש, לא ילעוס חיטים ויתן על מכתו בפסח כי הן מחמיצות. **גמרא** ר' ישמעאל בן ר' יוסי שנה בשם אביו שמעיסה שנחלקו בה לענין חיוב חלה היא נתינת חמין לתוך קמח וחליטה היא קמח לחמין, וכאן לא חילקו בין חיטים למורסן או מורסן לחיטים שיש בהם שמנונית, מלוגמא ננסרחה ונפסלה מאכילת כלב יש מי ששנה שזוקק לבערה והיינו שהיתה חמץ קודם שהסריחה ויש מי ששנה שאינו זוקק לבערה והיינו שהיא הסריחה קודם שנעשתה חמץ.

הלכה ז' משנה אין לתת קמח לחרוסת או לחרדל ואם נתן יאכל מיד ור"מ אומר, אין לבשל את הפסח במשקין או במי פירות אך מותר לסוך אותו או להטביל אותו בהם, מים שהנחתום משתמש בהם לצנן ידיו כשהוא מקטף את המצות ישפכם מפני שהם מחמיצים. **גמרא** שנו בברייתא שאם נתן קמח לחרוסת או חרדל יאכל מיד ולא ישהא ור"מ אסר כי הוא משהא אותו.

נאמר אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים ומנין שאר משקין שכתוב **ובשל מבושל** מכל מקום, וכך למד ר"ע ור' ישמעאל למד מק"ו שאם מים שלא מפגיגים את טעמו אסור שאר משקים שמפגיגים את טעמו ודאי אסורים, **אין ללוש** מצה משקים אך מותר לקטף אותה במשקין ור"ע אמר שהוא היה עם ר"א ור' יהושע בספינה והוא לש מצות במשקין.

אין ללוש מצה ברותחים כי הם חולטים ולא באים כלל לידי חימוץ, ולא בפושרים כי הם מחמיצים אך לשים בצוננים, וקשה ששנינו שלשים את כל הנחתום בפושרים ושומרים שלא יחמיצו, אמר ר' אמי בשם ר"ל ששם זה מסור לכהנים והם זריזים בעשייתם אך המצות מסורות לנשים והן עצלניות ולפ"ז נאמר שהכהנים יכולים ללוש מצות בפושרים, ויש לומר כדברי ר' זכריה חתנו של ר' לוי שנדה חופפת וסורקת וכהנת שטובלת לתרומה אינה צריכה לחפוף ולסרוק ונדה כהנת חופפת וסורקת כדי שלא לחלק בין נדה לנדה וכן כאן לא ילושו בפושרים כדי לא לחלק בין מצה למצה.

יש מי ששנה שיכול לשפוך את מי הנחתום במקום אשבורן שהם נקוים שם ויש מי ששנה ששופך במקום קטפרס שהוא מדרון, ואמר ר' יוסה שמי שאמר ששופך במקום אשבורן היינו כשהוא גבוה והמים נבלעים שם, ומי ששנה ששופך במקום קטפרס היינו במקום גדול שהמים נבלעים.

ור' פינחס אמר בשם ר' אילא שכך היה אומר ר' חייא בר בא שאם שרה חיטים ושעורים במים והתחמצו אסורים ואם לא התחמצו ומותרות, ור' יוסה אמר שאם שרה שעורים והתבקעו אסורות ואם שרה חטים בחומץ ומותרות כי החומץ צופד אותם.

לר' שמואל בר רב יצחק היה יין קוסס שהוא קרוב להחמץ והוא נתן בו שעורים כדי שיחמץ והוא שאל את ר' אמי והוא אמר שצריך לבער.

לר' חנינא בן ר' בחיי היה דבש מעורב בסולת ור' מנא אמר לו שצריך לבערו לר' כיריי היה חביות שמן באוצר חיטים ואמרו לו החכמים שיגרופו מתחתם, ור' אמי הורה למי יש לו חביות כותח למלאות אותם מים ג' ימים מעת לעת ואז יכול להשתמש בהם בפסח.

פרק אלו עוברים

הלכה א' משנה דברים אלו מעביר בפסח מעל שולחנו: כותח בבלי שכר מדי חומץ אדומי זיתום מצרי זומן של צבעים עמילן של טבחים.